

"ZAMONAVIY TA'LIM VA TILSHUNOSLIK RIVOJI"

nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

LEGAL PROTECTION OF TRADEMARKS ON DIGITAL PLATFORMS: THE ROLE OF THE NOTICE-AND-TAKEDOWN MECHANISM IN UZBEKISTAN'S LEGISLATION

Akramova Durdonaxon O'tkirkbek qizi

Junior Lawyer, PETOŠEVIĆ LLC

durdona11223344@gmail.com

Abstract

This thesis analyzes the role of the mechanism for notifying digital commerce platforms of trademark infringements and taking appropriate measures by the platform under the legislation of Uzbekistan. As the placement of product listings on digital platforms becomes easier, disputes concerning the unauthorized use of trademarks increasingly require prompt and well-founded decisions involving the platform, the rights holder, and the seller. The purpose of the study is to develop a legal approach that ensures, within a unified procedure, both the consideration of rights holders' claims and the protection of sellers from unjustified restrictions.

The thesis provides a legal analysis of Uzbekistan's legislation concerning trademarks and e-commerce and compares it with the notice-and-action procedure established under the European Union's Digital Services Act. The analysis focuses on the content of the notice, the platform's initial review, the justification of the decision taken, and the possibility for the dissatisfied party to file an objection. The applicable provisions establish the exclusive rights of trademark owners and the general obligations of e-commerce platform operators. At the same time, the thesis identifies that, within the scope of the provisions examined, there is no unified special procedure covering the process from the receipt of a trademark-related notice to the review of the platform's decision. As a result of the study, a five-stage mechanism is proposed: submission of a clearly substantiated notice by the rights holder; preliminary verification of its

“ZAMONAVIY TA’LIM VA TILSHUNOSLIK RIVOJI”
nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

sufficiency by the platform; selection of a proportionate measure based on the available evidence; communication of the reasons for the decision to the rights holder and the seller; and reconsideration of the decision based on additional evidence. In this regard, the mere display of a trademark in a product listing does not, by itself, establish an infringement: circumstances involving goods that have been lawfully placed on the market by the trademark owner or with the owner’s consent must also be taken into account. The proposed mechanism is intended to regulate the platform’s initial response and does not transfer from the courts to the platform the authority to make a final determination as to whether an infringement has occurred. Assessing its practical effectiveness requires a separate study.

Keywords

trademark, digital platform, e-commerce, legal protection, notice-and-takedown, platform operator, rights holder, seller rights, comparative legal analysis.

**RAQAMLI PLATFORMALARDA TOVAR BELGILARINI HUQUQIY
HIMOYA QILISH: XABARDOR QILISH VA CHORALAR KO‘RISH
MEXANIZMINING O‘ZBEKISTON QONUNCHILIGIDAGI O‘RNI**

Akramova Durdonaxon O‘tkirbek qizi

PETOŠEVIĆ MChJ (kichik yurist)

durdona11223344@gmail.com

Annotatsiya

Ushbu tezisda raqamli savdo platformalarida tovar belgilariga oid huquqbuzarliklar haqida xabardor qilish va platforma tomonidan tegishli choralar ko‘rish mexanizmining O‘zbekiston qonunchiligidagi o‘rni tahlil qilinadi. Raqamli platformalarda mahsulot e‘lonlarini joylashtirish osonlashgani sari tovar belgisidan ruxsatsiz foydalanish haqidagi nizolar ham platforma, huquq egasi va sotuvchi o‘rtasidagi tezkor hamda asoslantirilgan qarorni talab etadi. Tadqiqotning maqsadi huquq egasining murojaatini

“ZAMONAVIY TA’LIM VA TILSHUNOSLIK RIVOJI”

nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

ko‘rib chiqish bilan sotuvchini asossiz cheklovlardan himoya qilishni bir tartib doirasida ta’minlaydigan huquqiy yondashuvni ishlab chiqishdan iborat.

Tezisdagi O‘zbekistonning tovar belgilari va elektron tijoratga oid qonunchiligi huquqiy tahlil qilinib, Yevropa Ittifoqining Raqamli xizmatlar to‘g‘risidagi aktida belgilangan xabardor qilish va choralar ko‘rish tartibi bilan qiyoslanadi. Tahlil murojaatning mazmuni, platformaning dastlabki tekshiruvi, qabul qilingan qarorni asoslash hamda undan norozi tomonning e’tiroz bildirish imkoniyatiga qaratiladi. Amaldagi normalar tovar belgisi egasining mutlaq huquqlarini va elektron savdo platformasi operatorining umumiy majburiyatlarini belgilaydi. Shu bilan birga, tezisdagi o‘rganilgan normalar doirasida tovar belgisiga oid xabarnomani qabul qilishdan tortib platforma qarorini qayta ko‘rib chiqishgacha bo‘lgan yagona maxsus tartib nazarda tutilmagani aniqlanadi.

Tadqiqot natijasida besh bosqichli mexanizm taklif etiladi: huquq egasi tomonidan aniq asoslantirilgan xabarnoma yuborish; platforma tomonidan uning yetarliligini dastlabki tekshirish; mavjud dalillarga mutanosib chora tanlash; qaror sabablarini huquq egasi va sotuvchiga yetkazish; qo‘shimcha dalillar asosida qarorni qayta ko‘rib chiqish. Bunda mahsulot e’lonida tovar belgisining ko‘rsatilishi o‘z-o‘zidan huquqbuzarlikni isbotlamaydi: belgi egasi yoki uning roziligi bilan qonuniy muomalaga kiritilgan tovarlar bilan bog‘liq holatlar ham hisobga olinishi kerak. Taklif etilayotgan mexanizm platformaning dastlabki munosabatini tartibga solishga qaratilgan bo‘lib, huquqbuzarlik mavjudligini yakuniy hal qilish vakolatini suddan platformaga o‘tkazmaydi. Uning amaliy samaradorligini baholash esa alohida tadqiqotni talab qiladi.

Kalit so‘zlar: tovar belgisi, raqamli platforma, elektron tijorat, huquqiy himoya, xabardor qilish va choralar ko‘rish, platforma operatori, huquq egasi, sotuvchi huquqlari, qiyosiy huquqiy tahlil.

Kirish

“ZAMONAVIY TA’LIM VA TILSHUNOSLIK RIVOJI”

nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

Elektron tijorat rivojlanishi natijasida tovarlarni reklama qilish va sotish jarayonida raqamli platformalarning o‘rni ortib bormoqda. Platformada joylashtirilgan mahsulot e‘lonida tovar belgisidan foydalanish xaridorga mahsulotni tanib olishga yordam beradi. Ayni paytda belgi egasining roziligisiz joylashtirilgan e‘lonlar uning huquqlariga zarar yetkazishi, xaridorni mahsulotning kelib chiqishi haqida chalg‘itishi mumkin. Bunday e‘lon yuzasidan platformaga murojaat qilinganda, masala faqat huquqbuzarlik ehtimolini aniqlashdan iborat bo‘lmaydi. Platforma murojaatni qanday qabul qilishi, qaysi ma‘lumotlarni tekshirishi va qabul qilgan qarorini tomonlarga qanday tushuntirishi ham ahamiyatga ega.

O‘zbekiston Respublikasining tovar belgilariga oid qonunchiligi belgi egasining mutlaq huquqini himoya qiladi. Jumladan, tovar belgisidan ruxsatsiz foydalanish va shu belgi bilan bog‘liq tovarlarni savdoga taklif etish huquqbuzarlik masalasini keltirib chiqarishi mumkin. Biroq qonun belgi egasi tomonidan yoki uning roziligi bilan qonuniy muomalaga kiritilgan tovarlarga nisbatan boshqa shaxslarning belgidan foydalanishini ham alohida tartibga soladi. Demak, e‘londa tovar belgisining mavjudligi uni avtomatik ravishda o‘chirish uchun yetarli asos bo‘la olmaydi; mahsulot va undan foydalanish holatlari baholanishi kerak.

“Elektron tijorat to‘g‘risida”gi qonun elektron savdo platformasi operatorining faoliyati uchun umumiy huquqiy asos yaratadi. Shunga qaramay, tezis doirasida o‘rganilayotgan normalarda tovar belgisi egasining xabarnomasini qabul qilish, uni tekshirish, sotuvchini xabardor etish va platforma qaroriga e‘tiroz bildirish bosqichlarini birlashtirgan maxsus tartib belgilanmagan. Bu holat huquq egasining murojaatiga tezkor munosabat bildirish va sotuvchini asossiz cheklovdan himoya qilish o‘rtasidagi muvozanatni huquqiy jihatdan o‘rganishni talab etadi.

Qiyosiy tahlil uchun Yevropa Ittifoqining Raqamli xizmatlar to‘g‘risidagi akti muhim manba hisoblanadi. Unda noqonuniy deb hisoblangan material haqida xabar

“ZAMONAVIY TA’LIM VA TILSHUNOSLIK RIVOJI”

nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

yuborish, ayrim cheklov qarorlarining sabablarini bayon etish va tegishli platforma qarorini ichki tartibda qayta ko‘rib chiqishga oid qoidalar mavjud. Ushbu qoidalar O‘zbekistonda bevosita amal qilmaydi, biroq xabardor qilish va choralarni ko‘rish mexanizmining bosqichlarini ishlab chiqishda qiyosiy namuna bo‘la oladi.

Tezisning maqsadi raqamli platformalarda tovar belgisiga oid shikoyatlarni ko‘rib chiqishning huquqiy asoslarini tahlil qilish va O‘zbekiston qonunchiligi uchun xabarnomani qabul qilish, mutanosib chora ko‘rish, qarorni asoslash hamda uni qayta ko‘rib chiqishni qamrab oluvchi mexanizmni taklif etishdan iborat.

Asosiy qism

1. Raqamli platformalarda tovar belgisiga oid nizolarning huquqiy xususiyati

Raqamli savdo platformasida tovar belgisi mahsulot nomi, tavsifi, fotosurati yoki reklama matnida uchrashi mumkin. Bunday foydalanishning huquqiy bahosi e‘lonning o‘zidagina kelib chiqmaydi. Mahsulotning haqiqiyliigi, uni muomalaga kim kiritgani, sotuvchida belgi egasining roziligi borligi va e‘londa belgi qanday maqsadda ishlatilgani aniqlanishi zarur. Shu sababli platformaga yuborilgan shikoyat huquqbuzarlik sodir etilganining tayyor isboti sifatida qabul qilinmasligi kerak.

O‘zbekiston Respublikasining “Tovar belgilari, xizmat ko‘rsatish belgilari va tovar kelib chiqqan joy nomlari to‘g‘risida”gi qonuni tovar belgisi egasining mutlaq huquqini belgilaydi. Qonunning 26-moddasida belgidan ruxsatsiz foydalanish bilan bog‘liq harakatlar, jumladan, tegishli tovarni savdoga taklif etish nazarda tutilgan. Shu modda belgi egasi yoki uning roziligi bilan qonuniy muomalaga kiritilgan tovarlarga nisbatan belgidan boshqa shaxslar foydalanishi mutlaq huquqning buzilishi hisoblanmasligini ham belgilaydi. Platforma uchun bu farq muhim: qalbaki mahsulot haqidagi shikoyat bilan haqiqiy mahsulotning qayta sotilishi haqidagi nizoga bir xil munosabat bildirish to‘g‘ri bo‘lmaydi.

Raqamli platformaning vazifasi sud singari huquqbuzarlikni yakuniy aniqlash emas. Biroq u o‘zida joylashtirilgan e‘lon yuzasidan kelib tushgan aniq murojaatga qanday munosabat bildirishi haqida qaror qabul qiladi. Shu bois murojaatni qabul qilish, dastlabki tekshirish va qarorni qayd etish tartibi huquq egasi hamda sotuvchi uchun birdek tushunarli bo‘lishi lozim.

2. O‘zbekiston qonunchiligida platforma operatorining o‘rni

“Elektron tijorat to‘g‘risida”gi qonun elektron tijorat operatorlari va elektron savdo platformasi operatorlari faoliyatining umumiy asoslarini belgilaydi. Unda operatorning huquq va majburiyatlari tartibga solingan. Biroq ushbu tezisda tahlil qilingan normalar tovar belgisi egasidan keladigan shikoyat uchun yagona maxsus tartibni, ya’ni xabarnomaning majburiy tarkibi, uni ko‘rib chiqish ketma-ketligi, qaror sabablarini bildirish va qarorga e’tiroz berish bosqichlarini bir butun mexanizm sifatida belgilamaydi. Bu xulosa tovar belgisini himoya qilishning boshqa huquqiy vositalari mavjud emasligini anglatmaydi; u aynan platforma ichidagi shikoyat tartibiga taalluqlidir. test.lex.uz

Maxsus tartibning aniq belgilanishi platformaning har bir murojaatga bir xil mezon asosida yondashishiga yordam berishi mumkin. Masalan, bir shikoyatda faqat tovar belgisi nomi ko‘rsatilsa, boshqasida ro‘yxatdan o‘tgan belgi, e‘lon havolasi va mahsulotning qalbakiligiga oid dalillar taqdim etilishi mumkin. Ularning asoslanganlik darajasi turlicha bo‘lgani uchun platforma javobi ham taqdim etilgan ma’lumotga mutanosib bo‘lishi kerak.

3. Xabarnomaning mazmuni va uni dastlabki tekshirish

Tovar belgisi egasining xabarnomasi platformaga qaysi e‘lon yuzasidan va nima sababdan chora ko‘rish so‘ralayotganini aniqlash imkonini berishi lozim. Buning uchun murojaatda kamida tovar belgisini aniqlashga yordam beradigan ma’lumot, nizoli e‘lonning havolasi yoki boshqa aniq belgisi, ehtimoliy huquqbuzarlikning tavsifi hamda

“ZAMONAVIY TA’LIM VA TILSHUNOSLIK RIVOJI”

nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

murojaatchi bilan bog‘lanish usuli ko‘rsatilishi maqsadga muvofiq. Ushbu talablar **taklif etilayotgan mexanizmga** tegishli; ularni O‘zbekiston qonunchiligida hozirning o‘zida mavjud bo‘lgan tovar belgisiga oid maxsus xabarnoma talablari sifatida talqin qilib bo‘lmaydi.

Dastlabki tekshiruvda platforma, avvalo, murojaat yetarlicha aniq ekanini baholaydi. Agar qaysi e‘lon haqida gap ketayotgani yoki e‘tirozning asosi tushunarsiz bo‘lsa, murojaatchidan qo‘shimcha ma‘lumot so‘ralishi mumkin. Yetarli ma‘lumot mavjud bo‘lganda esa platforma sotuvchining izohini olish, e‘longa nisbatan vaqtinchalik cheklov qo‘llash yoki chora ko‘rish uchun asos yo‘qligini qayd etish kabi variantlarni vaziyatga qarab ko‘rib chiqadi. Har bir holatda tanlangan chora mavjud dalillar va ehtimoliy zarar bilan mutanosib bo‘lishi zarur.

Yevropa Ittifoqining Raqamli xizmatlar to‘g‘risidagi aktida xabar yuborish va unga munosabat bildirish, ayrim cheklovlar bo‘yicha sabablarni tushuntirish hamda platforma qarorini ichki tartibda qayta ko‘rib chiqish alohida bosqichlar sifatida tartibga solingan. Ushbu yondashuv O‘zbekiston uchun tayyor qoida emas, ammo shikoyatni qabul qilish bilan huquqbuzarlik haqida yakuniy xulosa chiqarish o‘rtasidagi farqni saqlashga xizmat qiladigan qiyosiy asosdir.

4. Platforma qarorini asoslash va tomonlarning manfaatlarini himoya qilish

Xabarnoma bo‘yicha qaror qabul qilingach, platforma murojaatchi va e‘lonni joylashtirgan sotuvchiga uning natijasini tushunarli shaklda bildirishi maqsadga muvofiq. Qarorda qaysi e‘lon ko‘rib chiqilgani, qanday chora tanlangani va bu qarorga qaysi ma‘lumotlar asos bo‘lgani ko‘rsatilishi kerak. Bunday tartib huquq egasiga murojaati qanday baholanganini bilish, sotuvchiga esa o‘z e‘loniga qo‘yilgan cheklov sababini tushunish imkonini beradi.

Ayniqsa, e‘lonni olib tashlash yoki unga kirishni vaqtincha cheklash sotuvchining faoliyatiga bevosita ta’sir qiladi. Shu sababli sotuvchiga o‘z pozitsiyasini bildirish va

“ZAMONAVIY TA’LIM VA TILSHUNOSLIK RIVOJI”

nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

tasdiqlovchi hujjatlarni taqdim etish imkoniyati berilishi zarur. Masalan, u mahsulotning qonuniy xarid qilinganini yoki tovar belgisidan foydalanishga ruxsati borligini ko‘rsatuvchi ma’lumotlarni taqdim etishi mumkin. Bunday dalillar platformaning dastlabki qarorini qayta ko‘rib chiqish uchun ahamiyatli bo‘ladi.

Shu bilan birga, sotuvchining javobini kutish har qanday holatda ham e’lonni cheklovsiz qoldirishni anglatmaydi. Agar murojaatda muayyan e’lon va ehtimoliy huquqbuzarlikka oid yetarli ma’lumotlar berilgan bo‘lsa, platforma vaziyatga mos vaqtinchalik chora masalasini ko‘rib chiqishi mumkin. Bunda choraning sababi qayd etilishi va keyinchalik yangi dalillar kelib tushganda uni o‘zgartirish imkoniyati saqlanishi kerak. Bu qoidalar amaldagi qonunchilik tavsifi emas, balki taklif etilayotgan tartibning tarkibiy qismlaridir.

5. Qarorni qayta ko‘rib chiqish mexanizmi

Dastlabki tekshiruvda barcha holatlarni aniqlash doim ham mumkin emas. Huquq egasi murojaatiga qo‘shimcha dalil taqdim etishi, sotuvchi esa e’lonning qonuniyligini tasdiqlovchi ma’lumotlarni keyinroq yuborishi mumkin. Shuning uchun platforma qarorini qayta ko‘rib chiqish imkoniyati xabardor qilish va choralar ko‘rish mexanizmining zarur bosqichi hisoblanadi.

Qayta ko‘rib chiqish tartibi ikkala tomon uchun ham ochiq bo‘lishi lozim. Huquq egasi shikoyati rad etilganidan, sotuvchi esa e’loni cheklanganidan norozi bo‘lsa, qarorga e’tiroz bildirishi mumkin. Platforma yangi ma’lumotlarni dastlabki qaror asoslari bilan solishtirib, avvalgi chorani saqlab qolish, o‘zgartirish yoki bekor qilish haqida asoslantirilgan javob berishi kerak. Platforma ichidagi ushbu tartib sudga yoki boshqa vakolatli organga murojaat qilish huquqini cheklamasligi zarur.

Yevropa Ittifoqining Raqamli xizmatlar to‘g‘risidagi aktida xabarnomani ko‘rib chiqish, tegishli cheklov bo‘yicha sabablarni bildirish va platforma qaroriga ichki tartibda shikoyat qilish alohida tartibga solingan. O‘zbekiston qonunchiligi uchun

“ZAMONAVIY TA’LIM VA TILSHUNOSLIK RIVOJI”

nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi

VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

mazkur bosqichlarni qiyosiy namuna sifatida o‘rganish mumkin. Biroq ularni tatbiq etishda qaysi operatorlarga talablar qo‘yilishi va ichki ko‘rib chiqish amaldagi huquqiy himoya vositalari bilan qanday bog‘lanishi aniq belgilanishi kerak.

Shunday qilib, taklif etilayotgan mexanizm xabarnomani olish bilan yakunlanmaydi. Uning izchil ishlashi uchun murojaatni dastlabki baholash, mutanosib qaror qabul qilish, qaror sabablarini tomonlarga yetkazish va xatoni tuzatish imkoniyati o‘zaro bog‘langan tartib sifatida belgilanishi lozim.

Xulosa

Raqamli platformalarda tovar belgilariga oid shikoyatlarni ko‘rib chiqish tovar belgisi egasining huquqlarini himoya qilish, sotuvchining qonuniy faoliyatini asossiz cheklamaslik va xaridorni chalg‘ituvchi e‘lonlarga munosabat bildirish bilan bog‘liq. O‘zbekiston qonunchiligi tovar belgisi egasining mutlaq huquqini hamda elektron tijorat operatorlari faoliyatining umumiy asoslarini belgilaydi. Biroq tezisda o‘rganilgan normalar doirasida tovar belgisiga oid xabarnomani qabul qilishdan platforma qarorini qayta ko‘rib chiqishgacha bo‘lgan bosqichlarni birlashtiruvchi maxsus tartib aniqlanmadi.

Shu asosda O‘zbekiston qonunchiligi uchun besh bosqichli mexanizm taklif etiladi: huquqbuzarlik haqidagi aniq xabarnomani yuborish, uning yetarliligini dastlabki tekshirish, dalillarga mutanosib chora tanlash, qaror sabablarini tomonlarga bildirish va qo‘shimcha ma‘lumotlar asosida qarorni qayta ko‘rib chiqish. Mazkur bosqichlar platforma harakatlarini izchil qayd etish hamda xato qarorni tuzatish imkonini yaratishga qaratilgan.

Mexanizmni ishlab chiqishda e‘londa tovar belgisining ko‘rsatilishi har doim ham huquqbuzarlikni anglatmasligi hisobga olinishi zarur. Xususan, belgi egasi yoki uning roziligi bilan qonuniy muomalaga kiritilgan mahsulotlar haqidagi e‘lonlar qalbaki mahsulotlarga oid shikoyatlardan farqlanishi kerak. Shu sababli xabarnoma e‘lonni

“ZAMONAVIY TA’LIM VA TILSHUNOSLIK RIVOJI”
nomli respublika ilmiy-amaliy masofaviy konferensiyasi
VOLUME-1, ISSUE-6, 2026

avtomatik olib tashlashga emas, uning holatlarini tekshirishga asos bo‘lishi maqsadga muvofiq.

Taklif etilgan tartib platformaga huquqbuzarlikni yakuniy hal qilish vakolatini bermaydi. Nizoli masalalar bo‘yicha sudga va boshqa vakolatli organlarga murojaat qilish imkoniyati saqlanishi lozim. Tezis huquqiy tahlilga asoslangani sababli mexanizmning huquqbuzarliklar soni yoki platformalarning javob berish tezligiga ta’siri haqida empirik xulosa chiqarilmaydi; buni amaliy ma’lumotlar asosida keyingi tadqiqotlarda baholash zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi. **“Tovar belgilari, xizmat ko‘rsatish belgilari va tovar kelib chiqqan joy nomlari to‘g‘risida”gi Qonun.** 2001-yil 30-avgust, 267-II-son. [Rasmiy matn. www.lex.uz](http://www.lex.uz)
2. O‘zbekiston Respublikasi. **“Elektron tijorat to‘g‘risida”gi Qonun.** 2022-yil 29-sentabr, O‘RQ-792-son. [Rasmiy matn. test.lex.uz](http://test.lex.uz)
3. European Parliament and Council. **Regulation (EU) 2022/2065 on a Single Market for Digital Services (Digital Services Act).** 2022. [Rasmiy matn. eur-lex.europa.eu](http://eur-lex.europa.eu)
4. World Intellectual Property Organization. **Joint Recommendation Concerning Provisions on the Protection of Marks, and Other Industrial Property Rights in Signs, on the Internet.** 2002. [WIPO nashri. www.wipo.int](http://www.wipo.int)
5. Mostert, F. **Study on Approaches to Online Trademark Infringements.** World Intellectual Property Organization, WIPO/ACE/12/9 Rev. 2, 2017. [WIPO hujjati. www.wipo.int](http://www.wipo.int)
6. World Trade Organization. **Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS Agreement).** 1994. [Rasmiy matn. www.wto.org](http://www.wto.org)

